

2010/16

Dnr. 2016--700-1.2.1.
Bilaga 19

Hedvig Eleonora förskolor

Skeppargatan 34

[LIKABEHANDLINGSPLAN 2016]

PLAN MOT DISKRIMINERING OCH KRÄNKANDE BEHANDLING

Likabehandlingsplan Skeppargatan 34, Hedvig Eleonora Förskolor PLAN MOT DISKRIMINERING OCH KRÄNKANDE BEHANDLING

Innehållsförteckning

Likabehandlingsplan Skeppargatan 34, Hedvig Eleonora förskolor.....	3
Bakgrund	3
Vision och policy	3
Så här utreder vi kränkande behandling.....	3
Centrala begrepp	4
Främjande insatser.....	5
Litteratur lista	7
Bilaga 1 Hedvig Eleonora förskolors värdegrund.....	8
Bilaga 2 Incidentrapport.....	9

Likabehandlingsplan Skeppargatan 34, Hedvig Eleonora förskolor

PLAN MOT DISKRIMINERING, TRAKASSERIER OCH KRÄNKANDE BEHANDLING

Bakgrund

Enligt diskrimineringslagen och skollagen måste förskolan arbeta aktivt för att förebygga och förhindra att barn utsätts för diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Förskolan ska också aktivt främja barnens lika rättigheter och möjligheter även kallat likabehandlingsarbete. Det handlar om barns mänskliga rättigheter, om att förverkliga FN:s barnkonvention i förskolan. Alla förskolor måste utarbeta en egen Likabehandlingsplan. Likabehandlingsplanen ska innehålla en översikt över de insatser som behövs för att främja barns lika rättigheter i förskolan. Det förebyggande arbetet (checklistan) siktar på att minimera risken för diskriminering, trakasserier och annan kränkande behandling. Det främjande arbetet handlar mer om att hitta och stärka de positiva förhållningarna för att alla barn ska ha lika rättigheter.

Vision och policy

Inom Hedvig Eleonora förskoleenhet ska ingen diskriminerande, trakasserande eller kränkande behandling förekomma. Detta gäller för barn, personal, föräldrar, samt andra berörda parter som kommer i kontakt med verksamheten. Likabehandlingsplanen syftar till att främja barns och vuxnas lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning, funktionsnedsättning, social bakgrund, könsöverskridande identitet eller uttryck samt ålder, och att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. Förskolan ska arbeta utifrån en helhetssyn, ett grupperspektiv och ett individperspektiv. Likabehandlingsplanen ska fungera som ett stöd för förskolepersonalens arbete i förskolan samt medvetandegöra personalen om de åtta centrala begreppen som utgör diskrimineringsgrunder. Innebörden i samtliga begrepp beskrivs längre fram. Varje arbetslag skriver sin egen likabehandlingsplan för respektive avdelning och ska vara en naturlig del och genomsyra den dagliga verksamheten.

Likabehandlingsplanen, vår värdegrund och våra ledord: *Lyhördhet, Engagemang, Tydlighet och Se barnen* ska hjälpa personalen att öka kunskaper kring trakasserier, kränkande och diskriminerande handlingar. *Om man ser eller hör kränkande handlingar eller pågående trakasserier så måste man agera.* Allt detta ingår i ett demokratiskt syn-, förhållnings-, och arbetssätt utifrån Läroplan för förskolan (Lpfö -98/10).

Så här utreder vi kränkande behandling

1. Personal inom enheten/förskolan/avdelningen som ser eller får kännedom om att något barn är/har blivit kränkt har en skyldighet att genast agera. Ansvarig för agerandet är all personal inom enheten.
2. Barn som upplever sig kränkt av barn, personal eller anhörig dokumenteras enligt incidentrapporten – bilaga 1.
3. Föräldrar kan anmäla barnets upplevelse av kränkande behandling till personalen. En incidentrapport görs tillsammans med personal och föräldrar.
4. Personal som upplever sig kränkt av barn, barns anhörig eller annan personal dokumenteras enligt incidentrapporten.
5. I fall som leder till en anmälan: Läs under "Handlingsplan vid akuta situationer" och "Barn som far illa" i Röda Pärm.

6. I varje enskilt fall görs en bedömning av hur allvarlig kränkningen är och om anmälan till socialtjänsten skall göras. Ansvarig för bedömningen är förskolechef.

Centrala begrepp

- **Diskriminering** – är ett övergripande begrepp för negativ och kränkande behandling av individer eller grupper av individer utifrån åtta olika grunder. Diskriminering kan till exempel ske genom förskolans regler, pedagogiska verksamhet eller de anställdas förhållningssätt. Med diskriminering menas att en förskola på osakliga grunder behandlar ett barn sämre än andra barn. Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt. Exempel på *direkt* diskriminering är när ett barn inte får följa med på utflykt därför att barnet "hör dåligt". Exempel på *indirekt* diskriminering är när förskolan serverar samma mat till alla barn, även om de på grund av sin religion behöver äta annan mat.
- **Kränkande behandling** – är ett uppträdande som kränker ett barns värdighet. Kränkningar kan vara fysiska (slag, knuffar), verbala (hot, svordomar, öknamn), psykosociala (utfrysning, grimaser, alla går när man kommer), texter och bilder (teckningar, lappar och fotografier). Lagen delar in kränkande behandling i trakasserier och annan kränkande handling.
 - ✓ **Trakasserier** - är en behandling som kränker ett barns värdighet och som har koppling till någon av de skyddade diskrimineringsgrunderna.
 - ✓ **Annan kränkande behandling** – är uppträdande som kränker ett barns värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund. Både förskolepersonal och barn kan göra sig skyldiga till annan kränkande behandling. Exempel: nedsättande tilltal, ryktesspridning, förlöjligande eller fysiskt våld.

Åtta diskrimineringsgrunder

Kön – Förskolan ska förebygga och förhindra könsdiskriminering. Förskolan ska också förebygga och förhindra trakasserier som har samband med kön liksom sexuella trakasserier. Det kan vara utfrysning, förlöjliganden och skämt kopplade till ett barns könstillhörighet. Sexuella trakasserier är av sexuell natur – personalen måste vara uppmärksamma på och agera i situationer där barnens lek inte präglas av frivillighet, ömsesidig nyfikenhet och intresse. Exempel: Kalle kommer in på förskolan söker efter lekkamrater och springer in i kuddrummet och möts av ett "Du får inte vara med, det ska bara vara flickor i den här leken". Personalen hör men hjälper inte Kalle.

Könsöverskridande identitet eller uttryck – Barn som har en könsidentitet och väljer könsuttryck som anses bryta mot normen för barnets biologiska kön eller som har föräldrar eller syskon som är transsexuella skyddas utifrån diskrimineringsgrunden kön. Diskrimineringsgrunden omfattar transpersoner. Transpersoner är ett paraplybegrepp som används om människor som på olika sätt bryter mot tvåkönsnormen och samhällets föreställningar om hur kvinnor och män och flickor och pojkar förväntas vara, se ut och bete sig. De som omfattas av skyddet kan t ex vara transvestiter, intersexuella (personer som fötts med oklar könstillhörighet) eller inter- och transgenderpersoner (personer som definierar sig bortom kön eller utanför de traditionella könsidentiteterna). Diskrimineringsgrunden ska inte förväxlas med grunden sexuell läggning. Transpersoner kan vara såväl homo-, bi- som heterosexuella.

Exempel: Erik 5 år har tydligt markerat att han helst vill vara flicka och kallas hon och henne. Föräldrarna har accepterat det och han får bära klänning. Personalen tycker att det är trams och uppmanar föräldrarna att klä Erik i "riktiga pojkläder" eftersom några barn börjat reta honom.

Etnisk tillhörighet – Om du är född i Sverige kan du vara rom, same, svensk, kurd eller något annat. Du kan också ha flera etniska tillhörigheter. Var och en har rätt att definiera sin egen tillhörighet. Förskolan har ett ansvar att arbeta mot rasism och främlingsfientlighet.

Exempel: En av förskollärarna uttalar sig negativt om polacker inför barnen. I barngruppen finns det ett polskt barn som tar illa vid sig (trakasserier). Annan personal är närvarande men säger ingenting.

Religion/trosuppfattning – Alla har rätt till sin religion och/eller trosuppfattning. Förskolan är skyldig att se till barnets bästa och alla barn har rätt till kunskap och lärande, tankefrihet och religionsfrihet. Föräldrar har också rätt att uppfostra sina barn i enlighet med sin tro. Det gäller för förskolan att respektera alla dessa rättigheter.

Exempel: Maja blir ledsen eftersom några av barnen brukar skratta åt hennes mamma som bär slöja när hon kommer och hämtar Maja. En av pedagogerna tröstar Maja, men vidtar inga andra åtgärder.

Sexuell läggning – Med sexuell läggning menas homosexualitet, bisexualitet och heterosexualitet m fl. Förskolan har ett särskilt ansvar att förmedla samhällets gemensamma värdegrund till barnen. Det inkluderar arbetet mot homofobi och rätten till likabehandling oavsett sexuell läggning.

Exempel: Johanna är ny på förskolan och ska fylla i sitt familjeträd. Hon får en förtryckt mall där mammans och pappans namn ska fyllas i. Hon vill ha ett nytt papper med mamma och pappa, men får till svar att hon kan stryka över pappa och skriva dit "den andra tantens" namn. (diskriminering). Annan personal hör men gör ingenting.

Funktionsnedsättning – Funktionshinder är varaktig fysisk, psykisk eller kognitiv begränsning av en persons funktionsförmåga. De kan bero på skador eller sjukdomar som fanns vid födseln, har uppstått senare i livet eller förväntas uppstå. Begränsningarna av funktionsförmåga måste bestå över en längre tid. Graden av funktionshinder har däremot ingen betydelse.

Exempel: David har muskeldystrofi som gör att han går klumpigt och ostadigt och har lätt för att falla. Några av barnen brukar reta David och kallar honom "Snubbelfot". Personal har hört att han blir retad men har inte vidtagit några åtgärder.

Ålder – Ingen ska på osakliga grunder bli diskriminerad på grund av sin ålder.

Exempel: Malte är den enda sexåringen som går kvar i förskolan och inte har börjat i förskoleklass. Föräldrarna har valt det. De andra barnen retar honom ofta för det.

Exempel: Simons pappa är pensionär, ett barn säger till Simon att hans pappa ser ut som en farfar varpå Simon blir ledsen. Personalen lyfter inte frågan.

Social bakgrund – Ingen ska bli diskriminerad på grund av social bakgrund.

Exempel: Kurts föräldrar är arbetslösa och har det svårt ekonomiskt. Kurt blir retad för att han har ärvda kläder som inte är av de "rätta" märkena.

Främjande insatser

En del i Likabehandlingsplanen är att ta fram främjande insatser på samtliga åtta diskrimineringsgrunder. Det främjande arbetet handlar om att hitta och stärka de positiva förutsättningarna för att alla barn ska ha lika rättigheter och utan förekommen anledning - det vill säga även om inte någonting har hänt. Hedvig Eleonora förskolor arbetar aktivt för att motverka diskriminering och annan kränkande behandling. Vi tar ett tydligt avstånd från alla tendenser till trakasserier och annan kränkande handling. Ledningen gör sig uppmärksam redan vid misstanke om kränkande handling mot någon i personalgruppen. När det gäller barnen är det främst pedagogerna på avdelningarna som uppmärksammar och sätter in

åtgärder vid misstanke om kränkande behandling. Vid behov tar pedagogerna kontakt med ledningen.

FRÄMJANDE arbete

- Syftar till att förstärka respekten för allas lika värde,
- Omfattar alla diskrimineringsgrunderna,
- Riktas mot alla och bedrivs utan förekommen anledning, samt är en naturlig del i det vardagliga arbetet.

Kön – Alla barn ska ha lika stort inflytande över och utrymme i verksamheten. Det är viktigt att skapa förutsättningar för barn att utveckla sina förmågor och intressen utan att begränsas av föreställningar om kön.

Exempel: att vi pedagoger använder oss av könsneutrala begrepp när vi talar till ett barn eller en grupp, kamrater, vänner, deras namn el dylikt.

Könsöverskridande identitet eller uttryck, Sexuell läggning – Det handlar bland annat om att synliggöra och bejaka mångfalden och variationen bland alla individer. Att synliggöra och bejaka olika familjekonstellationer är en förutsättning för varje barns rätt att känna stolthet över sin familj – och tillit i den vardagsmiljö på förskolan som är deras.

Exempel: att se till att förskolan har barnböcker som synliggör olika typer av familjer. Barns identitetsutveckling ska inte begränsas pga. samhälleliga normer och vuxnas förväntningar som är knutna till kön.

Religion/trosuppfattning, Etnisk tillhörighet - Förskolan bör systematiskt arbeta för att barnen utvecklar sin förmåga att leva sig in i och respektera andras kulturer och värderingar. Exempel: att i barngrupp positivt ta till vara på likheter och olikheter i det man gör, i språk, utseenden, traditioner, seder och vanor.

Funktionshinder – En främjande åtgärd kan vara att öka pedagogernas kunskaper om hur det är att leva med funktionshinder.

Exempel: samarbete med olika handikappsorganisationer och landstingens barnhabilitering.

Ålder – Respekt för alla medmänniskor är grund för det förhållningssätt som alla i enheten ska ha.

Exempel: att i aktiviteter utgå från barnets förmåga och förutsättningar inte från ålder, vi ser individen.

Social bakgrund – Förskolan ska uppmuntra och stärka barnens medkänsla och inlevelse för andra människors levnadsvillkor, alla människor har lika värde oberoende av social bakgrund. Exempel: om ett barn av någon anledning inte har med matsäck till utflykten så står förskolan för det.

Litteratur lista

All text är refererad och direkt citerad från ” Förebygga diskriminering, främja likabehandling i förskolan.Handledning för arbetet med likabehandlingsplan i förskolan. Handledningen är framtagen av JämO, DO, HomO, HO och BEO (Barn- och elevombudet).”

Handledningen finns i sin helhet i en PDF-fil via denna länk:

http://www.jamombud.se/docs/handledning_forskolan_likabehandling.pdf

Husmodellen – ett praktiskt verktyg för att upptäcka och förebygga diskriminering och trakasserier i förskolan och skolan.

Kajsa Svaleryd och Moa Hjertson. Likabehandling i förskola & skola. Liber AB 2012
Diskrimineringsombudsmannen. Lika rättigheter i förskolan – handledning. TMG Tabergs 2012.

Skolverkets allmänna råd. Skolverket. Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling. Elanders Sverige AB 2014. (utskrivet från skolverkets hemsida).

Bilaga 1 Hedvig Eleonora förskolors värdegrund

Bilaga 2 Incidentrapport

Bilaga 1

Hedvig Eleonora förskolors värdegrund

Att i sitt arbete utgå från värdegrunden betyder att i möte med andra – utveckla ett förhållningssätt som bygger på en grundläggande demokratisk värdering.

1. Det handlar om att barnen ska få kunskap om mänskliga rättigheter och demokrati. Det betyder att barnen ska förstå att alla människor är lika mycket värda oavsett social bakgrund, kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionsnedsättning och ha respekt för allt levande och vår närmiljö.

2. Barnen ska ha inflytande och delaktighet. Det betyder att varje barn ska kunna bilda sig sina egna uppfattningar och göra val utifrån egna förutsättningar och behov.

3. Barnen ska utveckla demokratisk kompetens i form av kommunikativa förmågor, genom sitt kroppsspråk och verbalt. Det betyder att barnen utvecklar sin förmåga att fungera enskilt och i grupp, att hantera konflikter och förstå rättigheter och skyldigheter samt ta ansvar för gemensamma regler.

Vi ska bedriva den vardagliga verksamheten i demokratiska former. Därigenom lägger vi grunden för ett ansvar och ett intresse för ett livslångt demokratiskt synsätt hos barnen.

Alla som arbetar inom Hedvig Eleonora förskolor ska respektera och främja varje människas egenvärde och vara en god förebild. Vi utgår från våra fyra ledord lyhördhet, engagemang, tydlighet och se barnet.

Vår verksamhet syftar till att barnens förmåga till empati och omsorg om andra utvecklas, liksom öppenhet och respekt för skillnader i människors uppfattningar och levnadssätt.

Arbetssätt

1. Vi arbetar utifrån principen att alla barn är allas barn.
2. Vårt professionella förhållningssätt ska vara en förebild för barnen om hur vi ska behandla varandra med ömsesidig respekt.
3. Vi ska stimulera och vägleda barnen så att de genom egen aktivitet ökar sin kompetens och utvecklar nya kunskaper och insikter.
4. Barnets bästa ska alltid komma i främsta rummet vid beslut som rör barnet.
5. Barnet har alltid rätt att uttrycka sin mening, bli lyssnad på och respekterad.
6. Vi ska stimulera barnens samspel och hjälpa dem att bearbeta konflikter, reda ut missförstånd, kompromissa och därefter vara redo att fortsätta samarbeta.
7. Leken och det lustfyllda lärandet ska prägla verksamheten.
8. Vi ska stimulera barnen att reflektera och kritiskt granska omvärlden för att sedan kunna ta ställning och argumentera för sin åsikt.
9. Vi strävar efter att barnen ska värna om den demokratiska, pedagogiska miljön genom att de är delaktiga i utformningen av den.
10. Vi ska sträva efter att varje barn utvecklar sin egen identitet och att de kan känna trygghet i den.

Bilaga 2

Incidentrapport för barn och personal

Vilken typ av händelser, stämningar och förhållningssätt är det som en rapport ska fånga upp? Dels handlar det om enstaka allvarligare händelser som kräver mer ingripande åtgärder än enbart tillsägelser eller ett kortare samtal för att reda upp situationen. Generellt sett gäller det till exempel sådana situationen där personalen bestämmer sig för att ringa barnets föräldrar.

GÖRS AV PERSONALEN

- Beskriv situationen
- Vilka åtgärder har redan vidtagits? Vad blev resultatet?
- Har kontakt tagits eller ska kontakt tas med föräldrarna/personalen för ett samtal?
- Kommer ledningen att delta vid samtalet med föräldrarna och personalen?

Bilaga 2

SAMTAL MED FÖRÄLDRARNA

- Vilka deltar vid samtalet?
- Genomgång av punkterna 1 och 2
- Hur ser föräldrarna/personalen på situationen?
- Hur kan vi gemensamt förbättra situationen?
- Vad ansvarar föräldrarna/personalen för?
- Vad kan personalen/ledningen hjälpa till med?

Underskrifter:
Vårdnadshavare

Personal
